

Uluslararası Bakalorya Diploma Programı (IBDP) Türkçe A: Edebiyat Dersinin Öğrenci ve Öğretmenler Tarafından Değerlendirilmesi ve Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisinin İncelenmesi

Evaluation of International Baccalaureate Diploma Program (IBDP) Language A: Literature Course by Students and Teachers and Analyzing its Effects on the Students' Performance

Bihter KARAHAN *

Mesut ŞEN **

Öz

Bu çalışmanın amacı, Uluslararası Bakalorya Diploma Programı (IBDP) Türkçe A: Edebiyat dersinin öğrenci ve öğretmenler tarafından amaç, içerik ve elde edilen yararları açısından değerlendirilmesi, bu konuların öğrenci ve öğretmenlerin bakış açılarından nasıl algılandığının tespiti ve bunun öğrenci başarısı üzerine etkisinin incelenmesidir. Araştırmada anket yöntemi kullanılmış, anketlerde 5'li Likert ölçeği ile değerlendirilen çoktan seçmeli sorular ve açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Çalışmanın kapsamı: Uluslararası Bakalorya Diploma Programı (IBDP) Türkçe A: Edebiyat dersi, İstanbul'da bir özel okul bünyesinde bu dersi alan öğrenciler (10, 11 ve 12. sınıf) ve söz konusu özel okulun bağlı olduğu vakıf bünyesinde eğitim ve öğretim yapan dört özel ortaöğretim kurumunda bu dersi veren öğretmenlerdir. Anket sonuçlarının değerlendirilmesinde basit doğrusal regresyon, korelasyon, t-test ve ANOVA gibi istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Çalışma sonucunda IBDP Türkçe A: Edebiyat dersinin öğrenciler tarafından sahip olunan algı seviyesinin ders başarısını açıklama düzeyinin istatistiksel olarak anlamlı olmakla birlikte zayıf düzeyde kaldığı, söz konusu dersin algı seviyesinin kız öğrencilerde erkek öğrencilere, öğretmenlerde ise öğrencilere göre daha yüksek

---

* Doktora Öğrencisi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, E-posta: bihterkarahan@gmail.com, Orcid ID: 0000-0002-4528-6773.

** Prof. Dr., Marmara Üniversitesi, E-posta: mesut.sen@marmara.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-0867-9041.

olduğu, 10, 11 ve 12. sınıflar arasında, ayrıca meslek ve IB tecrübesi açısından kıdemli/kıdemsiz öğretmenler arasında algı düzeyinde istatistiki anlamda fark bulunmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Bakalorya (IB), Uluslararası Bakalorya Diploma Programı (IBDP), Türkçe A: Edebiyat dersi

Abstract

The aim of this research is to evaluate the International Baccalaureate Diploma Program (IBDP) Language A: Literature course by the comments and perceptions of students and teachers in the scope of goals, content and gains and to analyze its effects on the students' performance. Survey method has been used. There were multiple choices questions in the surveys which have been evaluated by means of Likert 5-point scale and also there have been open ended questions. The participants of the survey were the 10th, 11th and 12th grade students attending at a private high school in Istanbul and following International Baccalaureate Diploma Program (IBDP) Language A: Literature course and the teachers giving this course. In order to maximize the number of the participant teachers, the sample has been enlarged to the schools under the management of the same foundation. Statistical methods such as simple linear regression, correlation, t-test and ANOVA have been used to analyze the results of the survey. E-views 12 (Student Edition) has been used as a statistical tool. According to the research results it can be seen that the perception levels of IBDP Language A: Literature course by the students statistically effect students' performance but in a weak way, IBDP Language A: Literature course perception levels are higher for female students than male students and higher for teachers than the students, there are no statistically difference among 10th, 11th and 12th grades, and also there are no statistically difference according to the vocational or IB seniority of the teachers.

Keywords: International Baccalaureate (IB), International Baccalaureate Diploma Program (IBDP), Turkish A: Literature course

Summary

Introduction

International Baccalaureate Diploma Program (IBDP) is a program which aims to improve students' global thinking, critical thinking and multi-cultural capabilities. It is a high

validity program and it is mostly preferred by the students who are planning to have university education abroad. It is considered as a significant scientific effort to evaluate the International Baccalaureate Diploma Program (IBDP) Language A: Literature course by the comments and perceptions of students in the scope of goals, content and gains and to analyze its effects on the students' performance. Taking the teachers in the scope contributes to the comparison of the different aspects to the issue and increases the academic value of the research.

IBDP is an educational program which is against memorization and rote learning. It aims to gain critical thinking to the students. It emphasizes on understanding, using knowledge, learning how to learn and creativity (Meister Jr., 2011; Hill, 2013; McKeown, 2020). Another important goal is to improve global thinking of the students (Beek, 2016; Skinner, 2019; Metli, 2018; Bittencourt, 2020). IBDP effects school culture in a positive way (Crowell, 2013; Adams, 2017; Shaunessy, Suldo, Hardesty and Shaffer, 2006) and strengthens the interactivity and communication between teachers and the students (Cook, 2017; Groose, 2021). IBDP students are more successful at general exams and have easier access to the university education (Meister Jr., 2011; Hill, 2013; McKeown, 2020), and also prepare themselves better to the university education and achieve better university performance (Gurumurthy, 2016; Demir, 2009; Sagun, Ateskan and Onur, 2015; Resnik, 2016; McKeown, 2020; Fei, 2023).

Methodology

In this study survey method has been used. There were multiple choices questions in the surveys which have been evaluated by means of Likert 5-point scale and also there have been open ended questions. The participants of the survey were the 10th, 11th and 12th grade students attending at a private high school in Istanbul and following International Baccalaureate Diploma Program (IBDP) Language A: Literature course and the teachers giving this course. Total number of the student sample was 185 (99 males and 86 females, 62 students at 10th, 64 students at 11th and 59 students at 12th grades.) Total number of the teacher sample was 18 (7 males and 11 females). Statistical methods such as simple linear regression, correlation, t-test and ANOVA have been used to analyze the results of the survey. E-views 12 (Student Edition) has been used as a statistical tool.

Findings and Discussion

According to the research results it can be seen that the perception levels of IBDP Language A: Literature course by the students (11th and 12th grades) statistically effect students' performance but in a weak way, IBDP Language A: Literature course perception levels are

higher for female students than male students and higher for teachers than the students, there are no statistically difference among 10th, 11th and 12th grades, and also there are no statistically difference according to the vocational or IB seniority of the teachers.

Giriş

Uluslararası Bakalorya'nın misyonu, kültürlerarası anlayış ve saygı yoluyla daha iyi ve daha barış dolu bir dünya oluşturulmasına yardım eden; sorgulayıcı, bilgili ve duyarlı genç bireyler yetiştirmektir. UB, bu misyonunu yerine getirmek için zorlu uluslararası eğitim programları ve titiz değerlendirme yöntemleri geliştirmeye yönelik olarak okullar, devletler ve uluslararası kuruluşlarla çalışan bir kuruluştur. Söz konusu eğitim programları öğrencileri küresel ölçekte diğer insanların da farklılıklarıyla haklı olabileceğini anlayan, etkin, merhametli ve yaşam boyu öğrenen bireyler olmak için cesaretlendirmektedir (url-1). Uluslararası Bakalorya sisteminin belki de en önemli ayağını oluşturan Uluslararası Bakalorya Diploma Programı (IBDP) 16-19 yaş arasındaki öğrencilerin küresel bir bakış açısıyla sorgulama, analiz yapma, eleştirel düşünme, öğrenmeyi öğrenme, bilgiyi kullanma, çok kültürlü ortamlara yatkın olma, farklı düşüncelere saygı duyma, sosyallik, vb. özelliklerini geliştirmeye yönelik bir programdır. IBDP, ülkemizde özellikle üniversite öğrenimini yurt dışında almayı planlayan öğrencilerin tercih ettiği, dünyanın önde gelen üniversiteleri tarafından tanınan uluslararası geçerliliği yüksek bir programdır (url-2).

IBDP ezberciliğe karşı bir eğitim ve öğretim programıdır. Öğrencilere eleştirel bakış açısı kazandırmayı amaçlamaktadır. Anlamaya, bilgiyi kullanmaya, öğrenmeyi öğrenmeye ve yaratıcılığa önem verir (Meister Jr., 2011; Hill, 2013; McKeown, 2020). Bir diğer önemli hedefi öğrencilerin uluslararası düşünme becerilerini geliştirmektir (Beek, 2016; Skinner, 2019; Metli, 2018; Bittencourt, 2020). IBDP uygulayan okullarda okul kültürü ve ikliminin olumlu yönde etkilendiği (Crowell, 2013; Adams, 2017; Shaunessy vd., 2006), öğretmen ve öğrenci arasındaki karşılıklı etkileşim ve iletişimin güçlendiği gözlemlenmiştir (Cook, 2017; Groose, 2021). IBDP öğrencilerinin genel sınavlarda daha başarılı oldukları ve üniversitelere daha kolay kabul aldıkları (Meister Jr., 2011; Hill, 2013; McKeown, 2020), ayrıca üniversite hayatına daha iyi hazırlandıkları ve üniversite başarılarının arttığı tespit edilmiştir (Gurumurthy, 2016; Demir, 2009; Sagun vd., 2015; Resnik, 2016; McKeown, 2020; Fei, 2023).

IBDP'yi tek bir ders odağında (Türkçe A: Edebiyat dersi gibi) inceleyen çalışmaların sayısı azdır. Bu çalışmalara örnek olarak; Jauss (2008) IBDP fen bilgisi öğretmenlerinin

müfredat ve öğretim yöntemi seçimlerini, Brooks (2019) IBDP'in sosyal bilimler öğretmenlerinin uygulamalarını incelemiştir. IBDP'nin bir beceri üzerinde ne gibi etkileri olduğunu inceleyen çalışmalar çoğunluktadır. Örneğin; Aktaş (2013) IBDP'yi eleştirel düşünme, Teage (2014) yaratıcı düşünme, Beek (2016), Metli (2018), Skinner (2019) ve Eleftherakis (2021) ise uluslararası düşünme yeteneğine olan etkisi açısından incelemiştir. Bu anlamda en çok IBDP'nin uluslararası düşünme yeteneğine olan etkisinin incelenmesine yönelik çalışmaların mevcudiyeti dikkati çekmektedir. Ayrıca IBDP'nin okul, sınav ve üniversite başarısına katkısını inceleyen (Hill, 2013; Meister Jr., 2011; Gurumurthy, 2016; Groose, 2021) çalışmalar da bulunmaktadır. Bunun yanında IBDP'nin okul kültürüne etkisi (Crowell, 2013; Adams, 2017; Newton-Woods, 2018) tarafından araştırılmıştır. Yapılan çalışmalar çoğunlukla öğrenci odaklı olsa da öğretmenleri odağına alan ve onların program hakkındaki değerlendirmelerini içeren çalışmalar da (Cook, 2017; Wootten, 2018; Biro, 2019; Kelly, 2019) bulunmaktadır. Hem öğrenci hem de öğretmen algısını ölçen çalışmalar da (Demir, 2009) mevcuttur. Aktaş (2013)'ın çalışmasında ortaöğretimde uluslararası bakalorya programı ile ulusal programdaki ana dili öğretimi derslerini eleştirel düşünme becerileri açısından karşılaştırılmıştır. Çalışmamız kapsamında Türkçe A: Edebiyat dersi sadece eleştirel düşünme açısından değil tüm yönleriyle (amaç, içerik ve elde edilen yararlar açısından) incelenmiştir. IBDP programına dahil öğrencilerin Türkçe A: Edebiyat dersine bakışlarını ve algılarını ölçmek, bunun öğrenci başarısı üzerine etkilerini incelemek önemli bir bilimsel çaba olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca söz konusu dersi veren öğretmenlerin de benzer şekilde kapsama alınarak onların da algılarının ölçülmesi farklı bakış açılarının karşılaştırılmasına katkıda bulunmaktadır.

Türkçe A: Edebiyat Dersi

Türkçe A: Edebiyat dersi IBDP öğrencilerinin ana dillerini en etkin şekilde öğrendikleri, sözlü ve yazılı ifade becerilerini geliştirme imkânı buldukları bir derstir. Söz konusu derste geniş kapsamlı bir edebiyat incelemesi yapılarak öğrencilerin hayatın aynası olan edebiyatı sevmeleri, edebi metinleri ön yargısız, eleştirel, özgür ve yaratıcı bir şekilde irdeleyerek yorumlamaları ve bunun sonucunda hayal gücüne dayalı özgün çıktılar ortaya koymaları amaçlanmaktadır.

Tablo 1. *Türkçe A: Edebiyat Dersi Amaçları (IBO, 2021)*

1	Öğrencilerin farklı dönemler, tarzlar ve kültürlerden çeşitli ortamlar ve biçimlerdeki bir dizi metinle meşgul olmalarını sağlamak.
2	Öğrencilerin dinleme, konuşma, okuma, yazma, izleme, sunma ve performans gösterme becerilerini geliştirmek.
3	Öğrencilerin yorumlama, çözümlenme ve değerlendirme becerilerini geliştirmek.
4	Öğrencilerin metinlerin biçimsel ve estetik niteliklerine duyarlılık geliştirmelerini ve bunların farklı yanıtlar doğurarak çoklu anlamların kapılarını açtıklarını fark etmelerini sağlamak.
5	Öğrencilerin metinlerle çeşitli bakış açıları, kültürel bağlamlar, yerel ve küresel sorunlar arasındaki ilişkiler konusunda bir anlayış oluşturmalarını ve bunların farklı yanıtlar doğurarak çoklu anlamların kapılarını açtıklarını fark etmelerini sağlamak.
6	Öğrencilerin dil ve edebiyat çalışmalarlarıyla diğer disiplinler arasındaki ilişkileri anlamalarını sağlamak.
7	Öğrencilerin kendine güvenli ve yaratıcı bir şekilde iletişim kurmalarını ve işbirliği yapmalarını sağlamak.
8	Öğrencilere dil ve edebiyatta ömür boyu sürecek bir ilgi ve zevk geliştirmelerini sağlamak.

Yöntem

Uluslararası Bakalorya Diploma Programında (IBDP) öğrenim gören 10, 11 ve 12. sınıf öğrencileri ve bu programda Türkçe A: Edebiyat dersi veren Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerine uygulanan ankette 5’li Likert ölçeğine göre değerlendirilen çoktan seçmeli sorularla birlikte açık uçlu sorular da yer almaktadır.

Anket sonuçlarının değerlendirilmesinde basit doğrusal regresyon, korelasyon, t-test ve ANOVA gibi istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Bir bağımlı değişken ile bir veya birden fazla bağımsız değişken arasındaki ilişkinin seviyesini ölçmek için regresyon yöntemi kullanılmaktadır. Bağımsız iki toplumun parametrelerine dayalı olarak kurulan hipotezlerin, bağımsız iki örnekten elde edilen nicel ve nitel verilerin istatistikleri kullanılarak test edilmesinde Bağımsız Örneklem (İki Örnek) t-testinden yararlanır. Bu çalışmada karşılaştırması yapılan gruplar birbirinden bağımsız olacaktır. Varyans analizi (ANOVA) ise iki ya da daha fazla gruba ait ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı ile ilgili hipotezleri test etmek için kullanılmaktadır. Anket sonuçları E-views 12 (Student Edition) istatistik programı kullanılarak değerlendirilmiştir.

IBDP üzerine yapılan çalışmalar, kullanılan yöntemler bağlamında incelendiğinde çoğunlukla katılımcılara anket uygulandığı, söz konusu anketin istatistiksel araçlarla değerlendirildiği, ortaya çıkan birincil verinin bulgular ve sonuçlar kısımlarında yorumlandığı

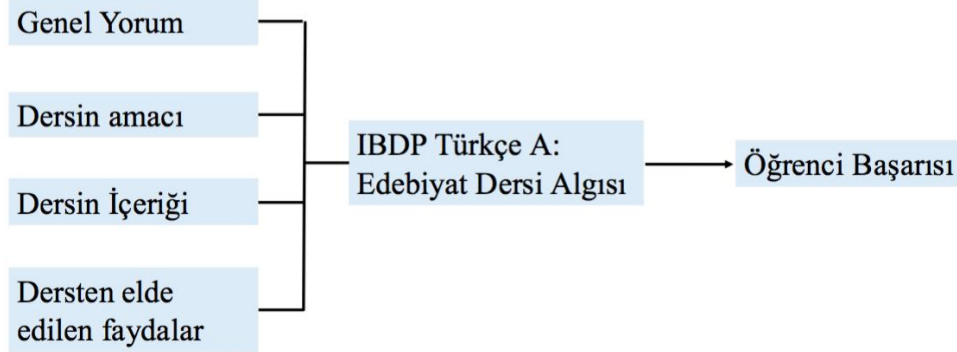
nicel araştırmalarla karşılaşılmaktadır (Hill, 2013; Demir, 2009; Özakman, 2017; Taş, 2007; Shaunessy vd., 2006); Prakasha, 2021; Maire ve Windle, 2022). Ayrıca katılımcılarla mülakat (Arreguin, 2015; Newton-Woods, 2018; Kelly, 2019; Dağlı, 2015; Mayer, 2008; Resnik, 2018; Resnik, 2016) veya yapılandırılmış mülakat (Cook, 2017; Crowell, 2013; Aktaş, 2013; Metli, 2018; Awang, Soon Lee ve Piaw, 2019) yapıldığı veya sadece açık uçlu soruların sorulduğu (McKeown, 2020; Demircioğlu ve akır, 2015) ve böylece daha derinlemesine yorumlarının alındığı nitel araştırmalar da bulunmaktadır. Katılımcılara hem anket uygulandığı hem de açık uçlu soruların sorulduğu (Gurumurty, 2016; Demir, 2009; Carmona, 2020) ve anket uygulamasının yanında mülakatın da yapıldığı (Beek, 2016; Skinner, 2019; Brooks, 2019), anket, açık uçlu soru ve mülakatın hep birlikte kullanıldığı (Hood, 2012; Sagun vd., 2015) karma yöntemin de sıklıkla uygulandığı görülmektedir. Gerek nicel, gerek nitel gerekse de karma yöntemin kullanıldığı çalışmalarda büyük çoğunlukla ikincil verilerin birincil verileri desteklemek amacıyla kullanıldığı dikkati çekmektedir. Bunun yanında sayıları az da olsa sadece ikincil verileri esas alan alışmalar (Adams, 2017; Fei, 2023; Groose, 2021; Siebe, 2019; Hill, 2018) da bulunmaktadır.

Anket yönteminin kullanıldığı çalışmalarda yanıtların sayısal ortama dökülmesi amacıyla genellikle 5'li Likert skalası kullanıldığı (Özakman, 2017; Shaunessy vd., 2006; Brooks, 2019) ve elde edilen nicel verinin t-test (Adams, 2017; Hill, 2013; Meister Jr., 2011; Teague, 2014; Skinner, 2019; Brooks, 2019; Özakman, 2017; Taş, 2007; Hill, 2018; Prakasha, 2021), ANOVA (Teague, 2014; Özakman, 2017; Shaunessy vd., 2006; Prakasha, 2021), MANOVA (Skinner, 2019; Shaunessy vd., 2006), korelasyon (Adams, 2017; Gurumurty, 2016; Jauss, 2008; Teague, 2014; Siebe, 2019; Akış ve Metli, 2022; Prakasha, 2021), ve regresyon (Jauss, 2008; Groose, 2021; Dulun, 2020; Prakasha, 2021; Groose, 2021) gibi istatistiksel yöntemlerle anlamlandırıldığı ve yorumlandığı görülmektedir. Nitel çalışmalarda ise yapılan mülakatların içerik zmlemesi yöntemiyle (Dağlı, 2015; arşanlı, 2013; Demircioğlu ve akır, 2015; Carmona, 2020) yorumlandığı dikkati çekmektedir.

Söz konusu anket hazırlanırken IBDP Türkçe A: Edebiyat dersinin ğrenci ve öğretmenler tarafından dersin amacı, içeriği ve elde edilen yararları açısından değerlendirilmesine ve genel olarak dersin yorumuna yönelik bir model kurularak özgün bir anket formu oluşturulmuştur.

Araştırmanın Modeli

Çalışmada, IBDP Türkçe A: Edebiyat Dersi Algısı – Öğrenci Başarısı Modeli üzerinden söz konusu iki değişken arasındaki ilişki incelenmiştir.

Şekil 1. IBDP Türkçe A: Edebiyat Dersi Algısı – Öğrenci Başarısı Modeli

Tablo 2. Öğrenci Anket Sorularının Değişkenlere Göre Gruplandırılması.

IBDP Türkçe A: Edebiyat Dersi Algısı		Öğrenci Başarısı
Genel Yorum	Dersin Amacı, İçeriği ve Elde Edilen Yararlar	12. Sınıf Ders Bitirme Notu
1, 2, 3, 4, 14. sorular	5-13. sorular	

Araştırma Soruları

1. Uluslararası Bakalorya Diploma Programı (IBDP) Türkçe A: Edebiyat dersi alan öğrenciler ve bu dersi veren öğretmenler amaç, içerik ve elde edilen yararlar açısından söz konusu dersi ne şekilde değerlendirmektedirler?

2. Uluslararası Bakalorya Diploma Programı (IBDP) Türkçe A: Edebiyat dersi alan öğrencilerin ve bu dersi veren öğretmenlerin amaç, içerik ve elde edilen yararlar açısından yaptıkları değerlendirmeler gruplar arasında anlamlı bir farklılık göstermekte midir? (örneğin; öğrenci-öğretmen, kız-erkek, 10. Sınıf-11. Sınıf-12. sınıf, öğretmenlerin mesleki/IB tecrübesi, vb.)

3. Uluslararası Bakalorya Diploma Programı (IBDP) Türkçe A: Edebiyat dersini almış olan 11. ve 12. sınıf öğrencilerinin söz konusu dersi amaç, içerik ve elde edilen yararlar açısından değerlendirme seviyeleri ile öğrenci başarısı (ders bitirme notu) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmakta mıdır?

Veri Toplama Araçları

Araştırmada anket yöntemi kullanılmış, anketlerde 5'li Likert ölçeği ile değerlendirilen çoktan seçmeli sorular ve açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Araştırmanın katılımcıları İstanbul'da bulunan bir özel okuldaki Uluslararası Bakalorya Diploma Programında (IBDP) öğrenim gören 10, 11 ve 12. sınıf öğrencileri ile bu programda Türkçe A: Edebiyat dersi veren Türk dili ve edebiyatı öğretmenleridir. Öğretmen katılımcı sayısının artırılması amacıyla örneklem grubu söz konusu okulun bağlı olduğu vakıf bünyesindeki diğer okullarda görev yapan Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerini de kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

Söz konusu birincil veriler Mayıs - Haziran 2024 döneminde gerçekleştirilen "Uluslararası Bakalorya Diploma Programı (IBDP) Türkçe A: Edebiyat Dersinin Öğrenci ve Öğretmenler Tarafından Değerlendirilmesi ve Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisinin İncelenmesi." konulu anket uygulaması ile toplanmıştır. Anket Google anket uygulaması üzerinden çevrim içi olarak uygulanmış, anket hakkında bilgi sınıf ortamında öğrencilere yüz yüze verilmiştir. Herhangi bir nedenden dolayı sınıfta bulunmayan öğrencilere ise e-posta ve telefon ile ulaşılarak onlardan anketi doldurmaları talep edilmiştir. Öğrenciler için toplam 23, öğretmenler için ise toplam 24 sorudan oluşan anket formuna öğrencilerden 185, öğretmenlerden ise 18 geri dönüş olmuştur. Cronbach's alfa değerlerinin öğrenci anketi için % 82, öğretmen anketi için % 90 olması söz konusu anketlerin iç tutarlılıklarının yüksek olduğunun göstergesidir.

Bulgular

Çalışmada elde edilen sonuçlar kapsamında öğrencilerin mühendislik (% 46,5), ekonomi & işletme & finans (% 21,6) ve tıp (% 12,5) gibi mesleki alanlarını öncelikle hedefledikleri ve yurt dışında üniversite okuma eğilimlerinin (% 89,7) son derece yüksek olduğu görülmüştür. Öğrencilerin IBDP'yi öncelikli seçme nedenleri sırasıyla üniversiteyi yurt dışında okumak istemeleri (% 42,2), söz konusu programın öğrencileri akademik anlamda geliştirmesi ve üniversiteye iyi hazırlaması (% 32,5) ve sorgulayıcı ve analitik düşünmeyi geliştirmesi (% 11,3) şeklinde yanıtlanmıştır. Öğrenciler Türkçe A: Edebiyat dersinden elde edilen yarar olarak en çok metin analizi becerilerinin (% 61,1) ve yazılı ve sözlü ifade becerilerinin (% 15,7) geliştiğini ifade etmişlerdir. Söz konusu derste en çok zorlandıkları konular ise makale yazma (% 33), metin analizi (% 29,7) ve IO (bireysel sözlü) (% 21,1)'dur.

Tablo 3. Öğrenci Anketi Katılımcılarının Demografik Özellikleri ve Anket Sonuçları.

		F	%
1 Cinsiyet	Kız	86	46,5
	Erkek	99	53,5
2 Sınıfı	10. sınıf	62	33,5
	11. sınıf	64	34,5
	12. sınıf	59	32
3 Mesleki kariyer hedefi	Mühendislik	81	43,8
	Ekonomi & İşletme & Finans	40	21,6
	Tıp	23	12,5
	Temel Bilimler	11	6
	Sanat	9	4,9
	Mimarlık	6	3,2
	Siyasal Bilimler & Uluslararası İlişkiler	5	2,7
	Hukuk	4	2,2
	Psikoloji	2	1
	Sosyoloji	1	0,5
	Kararsız	3	1,6
	4 Yurt dışı / Yurt içi üniversite tercihi	Yurt dışında üniversite	166
Türkiye’de üniversite		5	2,7
Kararsız		14	7,6
5 IBDP’yi seçme sebebi	Yurt dışında üniversite okumak	78	42,2
	Akademik olarak geliştirici ve üniversiteye iyi hazırlayan bir program	60	32,5
	Sorgulayıcı ve analitik düşünmeyi geliştirmesi	21	11,3
	Aile ve arkadaş etkisi	7	3,8
	İlgi çekici ve zevkli olması	6	3,2
	Yanıtsız	13	7
6 Türkçe A: Edebiyat dersinden elde edilen yarar	Metin analizi yeteneğimi geliştirdi	113	61,1
	Yazılı ve sözlü ifade yeteneğimi geliştirdi	29	15,7
	Okuduğunu anlama yeteneğimi geliştirdi	12	6,5
	Kitap okuma alışkanlığımı geliştirdi	8	4,3
	Makale yazma yeteneğimi geliştirdi	6	3,2
	Yanıtsız	17	9,2
7 Türkçe A: Edebiyat dersinde en çok zorlanılan konu	Makale yazma	61	33
	Metin analizi	55	29,7
	IO (Bireysel Sözlü)	39	21,1
	Bazı kitapların öğrencinin ilgisini çekmemesi	12	6,5
	Sınavların zorluğu	11	5,9

Öğrenci anketindeki soruların aldıkları puanlar karşılaştırıldığında en yüksek puanı “IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi edebi metinleri yakından ve kapsamlı olarak inceleme ve bağlantılar kurma becerimi geliştirmektedir” (m=4,29), en düşük puanı ise “IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersinin beni üniversite hayatına tam olarak hazırladığını düşünüyorum” (m=2,96) aldığı görülmüştür.

Tablo 4. Öğrenci Anketine Verilen Yanıtların Ortalama Puanları ve Standart Sapmaları. (N=185)

Anket sorusu	Ortalama (m)	SS
1. IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi akademik anlamda bana uygundur.	3,7	1,1
2. IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi sınırlarımı zorlamaktadır.	3,55	1,03
3. IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersinin gerektirdiği sıkı çalışmaya ve yarattığı strese rağmen sonunda başarıma büyük katkıda bulunacağını düşünüyorum.	3,44	1,12
4. IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersinin beni üniversite hayatına tam olarak hazırladığını düşünüyorum.	2,96	1,07
5. IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi farklı dönem ve türlerden edebi metinleri tanıtılmaktadır.	4,06	0,96
6. IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi edebi metinleri yakından ve kapsamlı olarak inceleme ve bağlantılar kurma becerimi geliştirmektedir.	4,29	0,73
7. IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi kendimi sözlü ve yazılı olarak ifade etme yeteneğimi geliştirmektedir.	4,07	0,8
8. IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi okuduğum metinlerin yazıldıkları ve sunuldukları bağlamların önemini anlamamı sağlamaktadır.	4,02	0,8
9. IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi farklı kültürlerden gelen insanların bakış açılarını görmemi ve bu bakış açılarının metnin anlamını nasıl yapılandırıldığını anlamamı teşvik etmektedir.	3,89	0,92
10. IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi metinlerin biçimsel, biçimsel ve estetik özelliklerini kavramamı teşvik etmektedir.	3,97	0,87
11. IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi edebiyattan ve dille ilgili çalışmalardan zevk almamı sağlamaktadır.	3,14	1,2
12. IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi edebi eleştiri yapma yeteneğimi geliştirmektedir.	4,15	0,77
13. IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi bağımsız olarak edebi yargılar oluşturma ve bu yargıları belgeleme becerilerimi geliştirmektedir.	3,91	0,85
14. Öğrencilerin IBDP programına katılmasını ve tamamlamasını öneririm.	3,49	1,24

Öğretmenlerin IBDP’yi öncelikli seçme nedenleri sırasıyla entelektüel donanım ve mesleki doyum sağlaması, zevkli olması (% 33,3), mesleki gelişimine katkı sağlaması (% 27,8) ve derinlemesine çalışma imkanı sağlamasıdır (% 22,2). Öğretmenler Türkçe A: Edebiyat dersinden elde edilen yarar olarak öğrencilerin en çok metin analizi becerilerinin (% 38,8) ve

yazılı ve sözlü ifade becerilerinin (% 27,8) geliştiğini ifade etmişlerdir. Bu anlamda öğrenci ve öğretmen yanıtları paralellik göstermektedir. Öğretmenlere göre söz konusu derste öğrencilerin en çok zorlandıkları konular ise metin analizi (% 38,8) ve yorum yapabilmedir (% 16,6).

Tablo 5. Öğretmen Anketi Katılımcılarının Demografik Özellikleri ve Anket Sonuçları.

		F	%
1 Cinsiyet	Kadın	11	61,1
	Erkek	7	38,9
2 Öğretmenlik Kıdemi	Kıdemli (19-34 yıl)	10	55,5
	Kıdemsiz (6-17 yıl)	8	44,5
3 Kaç yıldır IBDP eğitimi veriyor?	IB kıdemli (10-18 yıl)	9	50
	IB kıdemsiz (1-8 yıl)	9	50
4 IBDP'yi seçme nedeni	Entelektüel donanım ve mesleki doyum sağlaması, zevkli olması	6	33,3
	Mesleki gelişimine katkı sağlaması	5	27,8
	Derinlemesine çalışma imkânı sağlaması	4	22,2
	Gelişen eğitim-öğretim anlayışına uyum sağlamak	2	11,1
	Küresel bakış açısı kazandırması	1	5,6
6 Türkçe A: Edebiyat dersinden elde edilen yarar	Metin analizi becerilerini geliştirmesi	7	38,8
	Yazılı ve sözlü ifade becerilerini geliştirmesi	5	27,8
	Eleştirel düşünme becerilerini geliştirmesi	3	16,6
	Entelektüel seviyelerinin artması	1	5,6
	Muhakeme becerilerini geliştirmesi	1	5,6
	Yerel-ulusal-evrensel bağlantısını kurabilme becerilerini geliştirmesi	1	5,6
7 Türkçe A: Edebiyat dersinde en çok zorlanılan konu	Metin analizi	7	38,8
	Yorum yapabilme	3	16,6
	Kendilerini yazılı ve sözlü olarak ifade etmekte zorlanmaları	2	11,1
	Kitap sayısının fazla olması	2	11,1
	IO (Bireysel Sözlü)	1	5,6
	Ön hazırlık yapma	1	5,6
	Makale yazma	1	5,6
	Plan yapma	1	5,6

Öğretmen anketindeki soruların aldıkları puanlar karşılaştırıldığında en yüksek puanı “IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi farklı dönem ve türlerden edebi metinleri tanıtmaktadır” (m=4,77) ve “IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi öğrencilerin edebi metinleri yakından ve kapsamlı olarak inceleme ve bağlantılar kurma becerilerini

geliştirmektedir” (m=4,77), en düşük puanı ise “IBDP programına sahip okul sayısının artmasının eğitimin kalitesini artıracığını düşünüyorum” (m=4) aldığı görülmüştür.

Tablo 6. Öğretmen Anketine Verilen Yanıtların Ortalama Puanları ve Standart Sapmaları. (N=18)

Anket sorusu	Ortalama (m)	SS
1. IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi öğrenciler için akademik anlamda uygundur.	4,66	0,48
2. IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi öğrencilerin sınırlarını zorlamaktadır.	4,5	0,98
3. IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersinin gerektirdiği sıkı çalışmaya ve yarattığı strese rağmen sonunda öğrencilerin başarısına büyük katkıda bulunduğunu düşünüyorum.	4,55	0,7
4. IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi öğrencileri üniversite hayatına tam olarak hazırlamaktadır.	4,5	0,51
5. IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi farklı dönem ve türlerden edebi metinleri tanıtmaktadır.	4,77	0,42
6. IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi öğrencilerin edebi metinleri yakından ve kapsamlı olarak inceleme ve bağlantılar kurma becerilerini geliştirmektedir.	4,77	0,42
7. IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi öğrencilerin kendilerini sözlü ve yazılı olarak ifade etme becerilerini geliştirmektedir.	4,72	0,46
8. IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi öğrencilerin okudukları metinlerin yazıldıkları ve sunuldukları bağlamların önemini anlamalarını sağlamaktadır.	4,72	0,46
9. IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi öğrencilerin farklı kültürlerden gelen insanların bakış açılarını görmelerini ve bu bakış açılarının metnin anlamını nasıl yapılandığı anlamalarını teşvik etmektedir.	4,72	0,46
10. IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi öğrencilerin metinlerin biçimsel, biçemsal ve estetik özelliklerini kavramalarını teşvik etmektedir.	4,66	0,48
11. IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi öğrencilerin edebiyattan ve dille ilgili çalışmalardan zevk almalarını sağlamaktadır.	4,11	0,75
12. IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi öğrencilerin edebi eleştiri yapma yeteneğini geliştirmektedir.	4,72	0,46
13. IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi öğrencilerin bağımsız olarak edebi yargılar oluşturma ve bu yargıları belgeleme becerilerini geliştirmektedir.	4,61	0,5
14. Öğrencilerin IBDP programına katılmasını ve tamamlamasını öneririm.	4,33	0,76
15. IBDP programına sahip okul sayısının artmasının eğitimin kalitesini artıracığını düşünüyorum.	4	1,08

Değişkenlerin normallik sınamalarının yapılması

İstatistiki analizlerde kullanılacak değişkenlerin normallik sınamaları yapılarak değişkenlerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Bu bize değişkenler üzerinde parametrik testleri uygulama imkanı vermiştir.

IBDP Türkçe A: Edebiyat dersi algısı ile dersin bitirme notu arasındaki ilişkinin bulunması

Bağımsız değişken olan IBDP Türkçe A: Edebiyat dersi algısı ile bağımlı değişken olan dersin bitirme notu arasındaki ilişkiyi göstermek için aşağıdaki regresyon modeli oluşturulmuştur.

$$\hat{Y} (\text{Bitirme notu}) = \hat{\beta}_0 (\text{Sabit}) + \hat{\beta}_1 (\text{IB Algı}) \quad (1)$$

Anlamlılık $p=0,003957$ 'dir. $H_0: \hat{\beta}_0 = \hat{\beta}_1 = 0$ $H_1: \hat{\beta}_i \neq 0$, $p=0,003957 < 0,05$ olduğundan IBDP Türkçe A: Edebiyat dersi algısı ile dersin bitirme notu arasında ilişki istatistiksel olarak anlamlıdır ve H_0 hipotezi reddedilir.

$$\hat{Y} (\text{Bitirme Notu}) = 49,37397 + 5,972979 (\text{IB Algı}) \quad (2)$$

Regresyon analizi sonucunda kurduğumuz modelin anlamlı olduğu fakat IBDP Türkçe A: Edebiyat dersi algısının dersin bitirme notuna etkisinin zayıf olduğu ($R^2 = 0,058$) görülmüştür.

IBDP Türkçe A: Edebiyat dersi algısı ile dersin bitirme notu arasında pozitif yönde % 28 oranında zayıf bir korelasyon ilişkisi olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 7. *Korelasyon analizi.*

	Bitirme Notu	IBDP Türkçe A: Edebiyat dersinin algısı
Bitirme Notu	1	0,2875
IBDP Türkçe A: Edebiyat dersinin algısı	0,2875	1

T-Test sonuçları

IBDP Türkçe A: Edebiyat dersi algısının, öğrencilerin kız veya erkek olmasına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiş, aradaki farkın anlamlı ($p < ,05$) olduğu görülmüştür. Kız öğrencilerin IBDP Türkçe A: Edebiyat dersi algısı ($m=3,90$), erkek öğrencilerin IBDP Türkçe A: Edebiyat dersi algısından ($m=3,63$) daha güçlüdür.

IBDP Türkçe A: Edebiyat dersi algısının, öğrenciler ve öğretmenler arasında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiş, aradaki farkın anlamlı ($p < ,05$) olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin IBDP Türkçe A: Edebiyat dersi algısı ($m=4,55$) öğrencilerin IBDP Türkçe A: Edebiyat dersi algısından ($m=3,75$) daha güçlüdür.

IBDP Türkçe A: Edebiyat dersi algısının, öğretmenlerin kıdemleri bakımından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiş, aradaki farkın anlamlı ($p < ,05$) olmadığı görülmüştür. Kıdemli öğretmenler (öğretmenlik kıdemi 19-34 yıl) ($m=4,57$) ile kıdemsiz öğretmenlerin (öğretmenlik kıdemi 6-17 yıl) ($m=4,53$) IBDP Türkçe A: Edebiyat dersi algısı bakımından aralarında istatistiki anlamda bir fark bulunmamaktadır.

IBDP Türkçe A: Edebiyat dersi algısının, öğretmenlerin IB kıdemleri bakımından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiş, aradaki farkın anlamlı ($p < ,05$) olmadığı görülmüştür. IB sisteminde daha uzun süre eğitim ve öğretim veren öğretmenlerin (IB kıdemi 10-18 yıl) ($m=4,65$) ile IB sisteminde daha kısa süre eğitim ve öğretim veren öğretmenlerin (IB kıdemi 1-9 yıl) ($m=4,54$) IBDP Türkçe A: Edebiyat dersi algısı bakımından aralarında istatistiki anlamda bir fark bulunmamaktadır.

Tablo 8. *IBDP Türkçe A: Edebiyat Dersinin Algısına İlişkin T-test Sonuçları*

Alt gruplar	n	x	s	sd	t	p
Erkek öğrenci	99	3,63	0,54	183	-3,437	0,0007
Kız öğrenci	86	3,90	0,50			
Öğrenci	185	3,75	0,54	201	-6,008	0,000
Öğretmen	18	4,55	0,41			
Kıdemli Öğretmen	10	4,57	0,47	16	0,170	0,867
Kıdemsiz Öğretmen	8	4,53	0,36			
IB Kıdemli Öğretmen	9	4,65	0,46	16	1,027	0,319
IB Kıdemsiz Öğretmen	9	4,45	0,36			

ANOVA Sonuçları

IBDP Türkçe A: Edebiyat dersi algısının, öğrencilerin 10. sınıf, 11. sınıf veya 12. sınıf olmalarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiş, aradaki farkın anlamlı ($p < ,05$) olmadığı görülmüştür. IBDP Türkçe A: Edebiyat dersi algısı sınıflar arasında anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Sınıf ortalamaları incelendiğinde 12. sınıf ortalamasının ($m=3,83$) 11. sınıf ($m=3,72$) ve 10. sınıf'a ($m=3,72$) göre yüksek olduğu görülmekle birlikte aradaki fark istatistiki olarak bir anlam ifade etmemektedir.

Tablo 9. *IBDP Türkçe A: Edebiyat Dersinin Algısına İlişkin ANOVA sonuçları*

Alt gruplar	n	X	s	sd	f-test	p
10. sınıf	62	3,72	0,50			
11. sınıf	64	3,72	0,54	182	0,8284	0,4383
12. sınıf	59	3,83	0,58			

Sonuç

Küreselleşen dünyanın etkisiyle iş gücünün sınırlar ötesi hareketliliğinin artması nedeniyle çok kültürlü ortamlarda yaşayabilecek ve çalışabilecek uluslararası bilinci yüksek dünya vatandaşlarının yetiştirilmesi uluslararası ekonomik sistemin önemli bir ihtiyacı olarak belirmiştir. Günümüzde bilimsel bilgi üretimi geçmişe göre çok daha hızlı gerçekleşmekte, bunun sonucu olarak teknolojinin son derece hızlı gelişmesiyle insanlık yüzyıllar boyunca yaşadığı değişimi artık sadece birkaç on yılda yaşamaktadır. Öğrencilerini dar kalıplar içinde ezberci, sorgulamayan ve değişime direnç gösteren kişiler olarak yetiştirmek yerine onları merak eden, sorgulayan, araştıran yenilikçi bireyler haline getirmek ve onlara öğrenmeyi öğretmek ana hedef olmalıdır. Aynı zamanda farklılıklara saygılı, çevresine duyarlı, hem sosyal hem de akademik açıdan güçlü öğrencilerin çoğunlukta olduğu nitelikli bir eğitim sisteminin oluşturulması ve toplumun uzun vadede bu şekilde olumlu yönde evrilmesi de yaşamsal öneme sahiptir. Bilimde, sanatta ve sporda öncü olacak, katma değeri yüksek yenilikçi ürünleri üreterek gelişmiş ülkeler ile yarışabilecek yeni nesillerin yetiştirilmesi ancak nitelikli eğitimle mümkündür. Uluslararası Bakalorya, söz konusu ihtiyacın karşılanmasında önemli bir rol oynamakta ve IB felsefesi içinde bu kavramlar fazlasıyla bulunmaktadır.

Söz konusu eğitim vizyonuna katkı sağlayacağını değerlendirdiğimiz çalışmamız sonucunda; IBDP Türkçe A: Edebiyat dersinin öğrenciler tarafından sahip olunan algı seviyesinin ders başarısını açıklama düzeyinin istatistiki olarak anlamlı olmakla birlikte zayıf düzeyde kaldığı, IBDP Türkçe A: Edebiyat dersi algı seviyesinin kız öğrenciler tarafından erkek

öğrencilere, öğretmenler tarafından ise öğrencilere göre daha yüksek olduğu, 10, 11 ve 12. sınıflar arasında ve ayrıca meslek ve IB tecrübesi açısından kıdemli/kıdemli olmayan öğretmenler arasında algı düzeyinde istatistiksel anlamda fark bulunmadığı tespit edilmiştir.

Öğrencilerin IBDP'yi seçme nedenleri, sırasıyla üniversiteyi yurt dışında okumak istemeleri, söz konusu programın öğrencileri akademik anlamda geliştirmesi ve üniversiteye iyi hazırlaması, sorgulayıcı ve analitik düşünmeyi geliştirmesidir. Öğrenciler Türkçe A: Edebiyat dersinden elde edilen yarar olarak en çok metin analizi becerilerinin ve yazılı ve sözlü ifade becerilerinin geliştiğini ifade etmişlerdir. Söz konusu derste en çok zorlandıkları konular ise makale yazma, metin analizi ve IO (bireysel sözlü)'dur. Öğretmenlerin IBDP'yi öncelikli seçme nedenleri sırasıyla entelektüel ve mesleki doyum sağlaması, zevkli olması, mesleki gelişimlerine katkı sağlaması ve derinlemesine çalışma imkânı sağlamasıdır. Öğretmenler Türkçe A: Edebiyat dersinden elde edilen yarar olarak öğrencilerin en çok metin analizi becerilerinin ve yazılı ve sözlü ifade becerilerinin geliştiğini ifade etmişlerdir. Bu anlamda öğrenci ve öğretmen yanıtları paralellik göstermektedir. Öğretmenlere göre söz konusu derste öğrencilerin en çok zorlandıkları kazanımlar ise metin analizi ve yorum yapabilmektir.

Öğrenci anketindeki soruların aldıkları puanlar karşılaştırıldığında en yüksek puanı "IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi edebi metinleri yakından ve kapsamlı olarak inceleme ve bağlantılar kurma becerimi geliştirmektedir", en düşük puanı ise "IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersinin beni üniversite hayatına tam olarak hazırladığını düşünüyorum" maddelerinin aldığı görülmüştür. Öğretmen anketindeki soruların aldıkları puanlar karşılaştırıldığında en yüksek puanı "IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi farklı dönem ve türlerden edebi metinleri tanıtmaktadır" ve "IBDP programı Türkçe A: Edebiyat dersi öğrencilerin edebi metinleri yakından ve kapsamlı olarak inceleme ve bağlantılar kurma becerilerini geliştirmektedir" en düşük puanı ise "IBDP programına sahip okul sayısının artmasının eğitimin kalitesini artıracakını düşünüyorum" aldığı görülmüştür. Bu açıdan öğretmen ve öğrenci algıları benzerlik göstermektedir.

Etik Kurul İzni

Bu araştırma, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Araştırma ve Etik Kurulunun 16.05.2024 tarihli 05 - 55 sayılı kararı ile alınan izin ile yürütülmüştür.

Kaynakça

- Adams, D.B. (2017). International Baccalaureate Diploma Programme: the culture and climate in lower performing high schools during the authorization process, (Unpublished doctoral thesis), The Faculty of the Graduate School of Education/Loyola University Chicago, U.S.
- Awang, S., Soon Lee K. C., Piaw C. Y. (2019). Challenges and Strategies of Educational Leadership to Sustain The International Baccalaureate Diploma Programme (IBDP) In A Malaysian Premier Public School, International Online Journal of Educational Leadership, 2019 Vol. 3, No. 1, 4-25.
- Beek, A. E. (2016). Contextual interpretations of international mindedness in International Baccalaureate Diploma Students, (Unpublished doctoral thesis), Faculty of Graduate Studies/University of Calgary, CA.
- Biro, I. M. (2019). Teacher collaboration for mandated accreditation: a case study of evaluating the International Baccalaureate Diploma Program, (Unpublished doctoral thesis), Ontario Institute for Studies in Education/University of Toronto, CA.
- Bittencourt, T. (2020). Social class and the construction of international mindedness: A comparative study of International Baccalaureate Schools in Ecuador, Journal of Research in International Education, doi: 10.1177/1475240920954046.
- Brooks, D.P. (2019). Global perspectives and classroom implications: a mixed methods analysis comparing general high school social studies teachers with those who teach in the International Baccalaureate (IB) Diploma Programme, (Unpublished doctoral thesis), University of North Carolina at Chapel Hill/School of Education, U.S.
- Çam Aktaş, B. (2013). Ortaöğretimde Uluslararası Bakalorya Programı ile Ulusal Programdaki Anadil Öğretimi Derslerinin Eleştirel Düşünme Becerileri Açısından Karşılaştırılması, (Yayınlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Carmona, C., Martinez, M. F. C., Cejas, M. C. N., Jose, M. V. D. (2020). The International Baccalaureate Diploma: Assessment and Perception of Ecuadorian Teachers in the Framework of Student Training, Journal of Education and Teaching Management Research, Vol. 1, No. 2, 2020, pp. 49-57, doi:10.33969/twjournals.jetmr.2020.010209.

- Cook, R. (2017). The impact of the implementation of the International Baccalaureate Diploma Program on high school teachers, (Unpublished doctoral thesis), LaFetra College of Education/University of La Verne, U.S.
- Crowell, V. (2013). Teachers' perceptions of cultural change in a challenged high school during the implementation of the International Baccalaureate Diploma Programme, (Unpublished doctoral thesis), University of North Florida, U.S.
- Demir, N. K. (2009). Uluslararası Bakalorya Diploma Programı'na İlişkin Yönetici, Öğretmen, Veli ve Mezun Görüşleri, (Yayınlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demircioğlu, Ş. ve Çakır, C. (2015). Intercultural competence of English language teachers in International Baccalaureate World Schools in Turkey and abroad, *Journal of Language and Linguistic Studies*, 11(1), 15-32.
- Dulun, Ö. (2020). Investigating the Predictors of the International Baccalaureate Diploma Programme Outcome Scores, *Sakarya University Journal of Education*, April 2020• 10(1) • 136-151. doi: 10.19126/suje.612141
- Eleftherakis, C. F. (2021). Examining international-mindedness in the International Baccalaureate Theatre Program, (Unpublished doctoral thesis), Graduate Division/University of Hawai, U.S.
- Fei, Y. (2023). A Comparative Study of Academic Assessments between Local High School Education and the International Baccalaureate Diploma Program in China, *Journal of Education, Humanities and Social Sciences EPHHR 2022*, Volume 8 (2023). 120-126.
- Grose, N.J. (2021) Predictors of successful completion of the International Baccalaureate Diploma Program, (Unpublished doctoral thesis), Graduate School/University of Nevada, Reno, U.S.
- Gurumurty, U. (2016). International Baccalaureate: a study in college readiness, (Unpublished doctoral thesis), Graduate Faculty/Texas A&M University-Corpus Christi, U.S.
- Hill J. C. (2013). College Success factors for international students studying in the United States of America after completing an International Baccalaureate High School Program, (Unpublished doctoral thesis), Department of Graduate Education/Northwest Nazarene University, U.S.

- Hill, J.C. (2018). Measuring College Success for International Baccalaureate Diploma and Certificate Candidates, *Journal of International Students*, Volume 8, Issue 1 (2018), pp. 21–37, doi: 10.5281/zenodo.1101028.
- International Baccalaureate Organization [IBO] (2021). *Diploma Programme Language A: Literature Guide*, Geneva, Switzerland.
- Jauss, L. S. (2008). A study of International Baccalaureate science teachers' choices in curriculum and instruction, (Unpublished doctoral thesis), University of Missouri/Faculty of the Graduate School, U.S.
- Kadıoğlu, S. ve Erişen, Y. (2016). Analysis of International Baccalaureate Diploma Programme using SWOT in Turkey, *International Online Journal of Educational Sciences*, 2016, 8 (1), 26 – 37, doi: <http://dx.doi.org/10.15345/iojes.2016.01.003>.
- Kelly, C. E. (2019). Teacher perceptions of an International Baccalaureate Diploma Program in a mid-western inner-ring suburban high school during the first seven years, (Unpublished doctoral thesis), College of Graduate Studies/Cleveland State University, U.S.
- Maire, Q. ve Windle J. (2022). The contribution of the International Baccalaureate Diploma to educational inequalities: reinventing historical logics of curriculum stratification in a comprehensive system, *Educational Review*, 74:1, 76-92, doi: 10.1080/00131911.2021.1905609.
- Mayer, A.P. (2008). Expanding Opportunities for High Academic Achievement: An International Baccalaureate Diploma Program in an Urban High School, *Journal of Advanced Academics*, Volume 19, Number 2, Winter 2008, pp. 202–235.
- McKeown J. (2020). To IB or not to IB, International Conference RCIC' 20, Redefining Community in Intercultural Context, Cluj-Napoca, 7-9 May 2020, pp.178 – 184.
- Meister Jr, W. J. (2011). The relationship between participation in the International Baccalaureate mathematical studies SL course and performance on high-stakes tests, (Unpublished doctoral thesis), Northern Kentucky University, U.S.
- Metli, A. (2018). Forms of Support for and Challenges to Fostering International-Mindedness: Perspectives about the International Baccalaureate Diploma Program from Different School Contexts, (Unpublished doctoral thesis), The Graduate School of Education/Bilkent University, Ankara.

- Newton-Woods, C. (2018). Tale of two schools: a phenomenological case study of culture in a high school with an International Baccalaureate Program, (Unpublished doctoral thesis), Faculty of the Graduate School/University of Missouri-Columbia, U.S.
- Prakasha, G.S., Hemalathaa, K. Y., Tamizh, P., Bhavna, B., Kenneth, A. (2021). Online Test Anxiety and Exam Performance Of International Baccalaureate Diploma Programme Students Under E-Proctored Exams Amid Covid-19, *Problems of Education in the 21st Century*, Vol. 79, No. 6, 2021, doi.org/10.33225/pec/21.79.942.
- Resnik, J. (2016). Struggling for recognition: access to higher education through the International Baccalaureate, *Critical Studies in Education*, December 2016, doi: 10.1080/17508487.2016.1263222.
- Resnik, J. (2018). All against all competition: the incorporation of the International Baccalaureate in public high schools in Canada, *Journal of Education Policy*, doi: 10.1080/02680939.2018.1562105
- Sagun, S., Ateşkan, A., Onur, J. (2016). Developing Students for University through an International High School Program in Turkey, *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Educational Sciences: Theory & Practice*, April 2016, 16(2), 439-457, doi 10.12738/estp.2016.2.0313
- Shaunessy, E., Suldo S. M., Hardesty, R. B., Shaffer, E. J. (2006). School Functioning and Psychological Well-Being of International Baccalaureate and General Education Students, *The Journal of Secondary Gifted Education*, Vol. XVII, No. 2, Winter 2006, pp. 76–89.
- Skinner, J. B. (2019). An evaluation of international mindedness as a curriculum aim: the case of the International Baccalaureate Diploma Programme at Fenton Hall, (Unpublished doctoral thesis), School of Education and Lifelong Learning/ University of East Anglia, GB.
- Teague, G. L. (2014). The relationship between creativity and enrollment in fine arts or International Baccalaureate Diploma Programme coursework, (Unpublished doctoral thesis), Education Faculty/Lindenwood University, U.S.
- url-1: <https://www.ibo.org/globalassets/new-structure/about-the-ib/pdfs/what-is-an-ib-education-en.pdf>
- url-2: <https://www.ibo.org/programmes/diploma-programme/what-is-the-dp/>

Wootten, L. M. (2018). Exploring 21st century teaching and learning skills in the International Baccalaureate continuum training and practice, (Unpublished doctoral thesis), School of Education/Northcentral University, U.S.